

RIO

– tropikernas metropol

Copacabana, stranden där fotbollsstjärnor föds. Rio de Janeiro, staden där allt är möjligt. Med sina omsjungna kvarter och dansande gator är staden omöjlig att inte bli förförd av.

TEXT **BOBO KARLSSON** FOTO **SESSE LIND**

Solnedgången vid Ipanema bakom de vackra bergen, Dois Irmãos, »De två bröderna«, får ofta spontana stående ovationer.

MINA 5 FAVORITER

Bobo Karlsson

- **TOKSTOLLIGA BLOCOS.** Uppladdningen inför karnevalen med alla hundratalens små kvartersgrupper, som Simpatia é Quase Amor i Ipanema och Carmelitas uppe i Santa Teresa.
- **HEMLIGA FLAMENGO.** Stadsdelen med den unika parken längs havet, de vackra gamla diplomathusen, nästan inte en turist, och den mest romantiska gatan i stan – Rua Paissandu.
- **IMPONERANDE HISTORIA.** Nästan andäktigt vackert är Real Gabinete Português de Leitura på den lilla gatan Rua Luis Camoes i Centro. Här finns 350 000 portugisiska och brasilianska böcker, en skattkammare skapad av Lissabons intellektuella på rymmen från Napoleon för 180 år sedan.
- **COPA CAFÉ.** När jag vill bort från böror, ris, *moquecas* och brasedoffer och äta den kanske godaste hamburgaren i hela världen – Avenida Atlantica 3056.
- **PARADISET.** Att åka söderut längs havet och den »gröna kusten«, Rio-Santos-vägen, den vackraste i Brasilien. Och ju närmare Santos och São Paulo man kommer, desto mer exotiskt blir allting.

Bobo Karlsson har varit i Brasilien varje år sedan 25 år tillbaka. De senaste två åren har han bott i São Paulo, nu har han flyttat till Rio de Janeiro. I Allt om Resor har han tidigare skrivit om Ilha Grande i Rios skärgård och i oktobernumret (11/06) skrev han om Salvador i Bahia.

Rio är det fortfarande möjligt att vara resenär på det gamla hederliga sättet. Man blir inte automatiskt inföst i turistfällor. Det sägs att om alla hotell är fullbokade så utgör ändå besökarna knappt en procent av befolkningen. Man kastas dessutom mellan tid och rum, olika delar av olika världar. Från tredje världen till första, från vårt nya sekel till både det för- och förförda, från det exklusiva till det primitiva, från det nyaste till att tiden står helt stilla.

De flesta människor har en dröm om tropikerna, om ett paradisi i solen och värmen. Rio är tropikernas metropol. Här får du storstad med både bad och djungel. På städer klarar att så malligt och bejakande titta fram ur prunkande grönska med mulliga berg och klippstup. Aldrig smeker havet så dramatiskt böjda bukter och så exotiska strandrensor i en stadsmiljö som här.

Ibland undrar man om Rio är för vackert för sitt eget bästa.

Farligt hedonistisk, sprudlande vital och fylld av översvallande glädje blir Rio det oanständiga busfröet bland storstäderna. En stad med sin egen fräcka urbana puls och förföriska rytm med allt vad det innebär av suggestiva nätter, förbjudna frukter. Blandat med en slapp och skön *laid back* attityd och sensualism.

Rio är hägringen och drömmen för en hel kontinent, både fattiga och rika. Här väljer också många att leva, även om deras utkomst kommer från annat håll i landet eller världen. Rio har blivit första destinationen för många själar. Många av Sydamerikas främsta politiska hjärtan, vackra kroppar, vilda hjärnor, udda själar, farliga pennor, vassa armbågar, bannlysta böjelser och starka viljor har sett Rio som inkörsporten till ett rikare, mer spännande och mänskligare liv. Rio »

RIO – kropparnas huvudstad

En varm weekend lockar miljoner till stränderna. Fler står upp och pratar, än ligger ner och solar.

Visste du att ...

Rio de Janeiro anses vara den vänligaste storstaden i världen. Två amerikanska universitet (i Kalifornien och Michigan) har tillsammans testat 23 världsstäder: Stått med kartor i »fel« kvarter, glömt pengar på bardiskar, gjort de mest märkliga saker för att locka till oärlighet ... Ingen stad var så vänlig och schyst som Rio.

» Här har fotbollen, den förföriska samban och karnevalen sina främsta rötter.«

Lagunen bakom Ipanema har de mest exklusiva bostadskvarteren. I bergen klättrar slumkvarteren.

är Brasiliens Hollywood, kontinentens stora drömfabrik – med allt vad det innebär av manusförfattare, artister, modellagenturer, regissörer, lycksökare, producenter – plus hönsammor och sockerpappor, sötnosar och halvfnask.

Rio är afrolatinskt i blodet – vilket märks i samban, bossanovan och den nya, farligare funken. Det är närvaron av Afrika som är kraften i denna tropikernas enda äkta storstadsgryta. Suget från trummorna, de extatiska rytterna, mystiken hos andra gudar, den dallrande fuktiga luften, en öppnare sexualitet och havet som tröstar.

Afrikas Angola och Kongo, de flesta slavättlingarnas ursprung, är ofta mer närvarande och starkare än kulturen från de europeiska kolonialherrarnas Portugal. Än i dag får barnen lära sig Afrikas sagoberättelser av den svarta hemhjälpn. Lekkamrater är av alla raser, den första sexualkontakten sker inte sällan över gränserna. Och så fort den katolske prästen vänder ryggen till får man reda på hur det egentligen är med alla de andra gudarna. I köket kan

både kokerskan och kryddorna vara svarta, även i det vitaste hem.

Till och med språket i Rio, den lite mer sjungande och slangiga portugisiskan, har fått en än mer spännande nonchalant rytm tack vare sina starka inslag av afrikanska uttryck och låneord från indianerna. Både Copacabana och Ipanema är ju indianernas gamla benämningar. Och till exempel »funk« är afrikanska för »positiv svett«, som blir när man dansar eller älskar.

Rio är kropparnas och sporternas stad.

Bästa stadspolarna är utan tvekan Los Angeles och Sydney. Ingenting präglar kynnet och livsstilen i Rio mer än pärlbandet med sju mil stränder. Här frågar man inte varandra »Var jobbar du?«. Den nonchalante Riobon eller *cariocan* frågar oftare: »Var badar du?«

Mest blickar drar den kaxiga barfota fotbollen och volleybollen till sig. Varje gata som mynnar ut på Copacabana, Ipanema och Leblon tycks ha sitt eget lag. En *cariocas* nyckelord för att förklara sin attityd till fotboll är *alegre*, en bland-

ning av fräckhet–stolthet–glädje.

Träningsinstitut finns överallt, många tränas i husen, men här trimmas kroppar helst inför öppen ridå på stränderna. Här i kropparnas stad går skönhetsinstitut att räkna i tusentals. Rio har blivit något av ett eldorado för alla som vill förändra sitt utseende till några storlekar mindre och några år yngre. Man nöjer sig inte med att träna och bygga upp. Man är även bäst på att kapa, skära bort, strama åt, suga ut, sy ihop. Vad psykiatriker och hjärnskrynkare betyder för människors inre i Wien, New York, Buenos Aires, det fixar plastikkirurger som på löpande band för människors yttre här i kropparnas stad.

En sak som skrämmar många i Rio, attraherar andra, är närheten mellan rik och fattig, svart och vit och olika tidsepoker och seder och bruk. Rios favelas får nog betraktas som världens mest romantiserade och omsusade slumkvarter. Cirka 20 procent av Rios invånare bor i dessa hundratal lätt anarkistiska slumområden – oftast klättrandes på bergssluttningar. Det är här den världsledande fotbollen, den

förföriska samban, den sanslösa karnevalen och den nya farliga funken har sina främsta rötter.

En kraftfull del av stadens själ är än i dag att Rio var en av världens modernaste städer runt förra sekelskiftet. Då hade man 800 000 invånare, varav 200 000 betraktades som ett både liberalt och kosmopolitiskt klientel. Något som fortfarande påstås göra Rio till en av de lättaste metropolerna att smälta in i för främlingar. Här var man först med gatubelysning utanför Europa 1854, först med telegraf och telefon utanför USA. De första spårvagnarna från 1896 rasslar än i dag i de branta backarna upp mot Santa Teresa på bästa Lissabonmaner. Avenida Rio Branco inne i Centro invigdes 1905 som ett »tropikernas Champs-Élysées«. Den främst franska borgerliga kulturen trängde sig in via kopian av Parisoperan, Teatro Municipal, och Academia Brasileira de Letras.

Den som vill hitta Rios oförstörda själ, på säkert avstånd från havets moderna fäfänga, kan botanisera i tre stadsdelar – Vila Isabel, Tijuca och Maracanã. Här bor arbetarklass »

Bästa partyt på någon av de stora sambaskolorna.

Alla har sin kiosk, sin mötesplats ...

... sin strandplätt, sitt revij ...

Bilfri söndag på strandboulevarden.

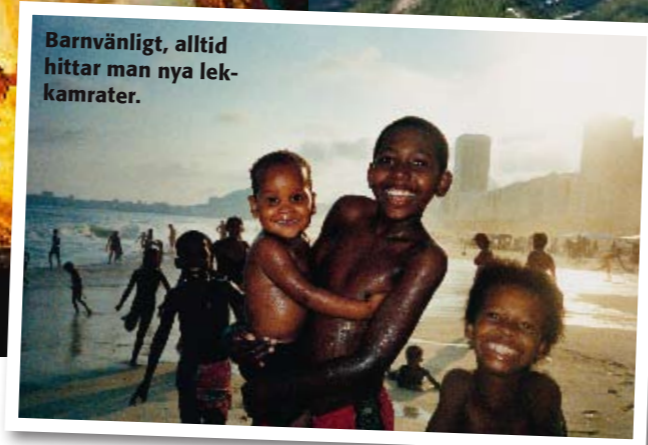
Runt en klippa har du plötsligt en egen strand.

I mörkret hyllas havets gudinna, Iemanjá.

Jesus med utsikt, högt där uppe på Corcovado, »Puckelryggen«.

Barnvänligt, alltid hittar man nya lek-kamrater.

En lång het sommar blir en lång het vinter...

En halvtimme bort ligger Barra da Tijuca strand, tre gånger så lång som Copacabanas.

»Ingen annanstans är det så farligt roligt, så farligt mänskligt, så farligt sensuellt och så farligt vackert.«

och lägre medelklass fjärran från havet, turismen och alla sprättiga nymodigheter. Ett stycke äkta Rio, fyllt av urinvånare, sambistas och kvartershistoria. Petisco da Vila, en genuin *botequim*, en liten lokal bar, på brusande Avenida 28 de Setembro är en bra utgångspunkt. Eller en afton på den stora fotbollsstadion leder också in i dessa områden, liksom en natt på någon av de insprängda favelornas sambaskolor, till exempel Salgueiro och Mangueira.

Som ett litet Belleville högt uppe på berget ligger **Santa Teresa**. Hit rymde slavar, hit flydde man från gula febern, här byggde en gång de rika sina villor. Hit söker sig nu konstnärer och författare, ung hipp borgarklass med alternativa livsstilar, samt inte minst romantiska gringos. Det är charmen, utsikten, de vindlande gatorna och fantastiska husen som lockar. Det som en gång varit exklusivt, sedan helt förfallet och farligt, har nu ett sympatiskt drag av *funky business* och mänsklig kreativitet.

Men hur man än vänder och vrider på det så är det tre stadsdelar som placerat Rio på drömhimlen för en hel värld – Co-

pacabana, Ipanema och Leblon. Copacabana är legenden för den brasilianska medelklassens vassaste armbågar. En av vårt klots mest tätbefolkade och levande stadsdelar. Strandboulevarderna, Avenida Atlântica, med sina mosaikmönstrade trottoarer och sin breda strand bildar en av världens mest förföriska vyer. Här ligger ett 40-tal hotell sida vid sida. Mitt i smeten prunkar det lyxiga 20-talshotellet Copacabana Palace. Stranden, som myllrar av solande, fotbollsspelande, joggande och flirtande, anses vara en av världens mest fängslande sevärdheter – och ett av de mest demokratiska möten mellan människor från olika klasser och bakgrund.

Vad vore världens vackraste stad, med världens charmigaste, kaxigaste och vänligaste befolkning, utan världens största party? För karnevalen är som att blanda opera, cabaret, tokstrolleri med Oktoberfest och Eurovisionsschlagfestival, addera världens häftigaste musik, vackraste kostymer, galnaste människor, extrema partyn – dygnet runt i fyra dagar och fyra

nätter. Rio är som drottningmodern i det stora karnevalsbaljet som går från New Orleans ner över Kuba, Trinidad och Bahia till Rio de Janeiro. Karnevalen berör alla, går inte att fly ifrån, tränger in i alla läger. Det är ett unikt mänskligt engagemang som pågår i ett halvår, enorma förfester, officiella träningspass och partyn – som allt laddas ur under själva karnavalsveckan. De 14 stora sambaskolorna paraderar inför den stora juryn, stadens ledning, hundratusentals cariocas på läktarna, tusentals transvestiter, de stora fotbollsstjärnorna, Brasiliens kändisar, filmstjärnor och musikstjärnor influgna från Hollywood och New York, troget påhejande supportrar.

Under dessa dagar har borgmästaren lämnat över »nyckeln till staden« till Kung Momo, den fetaste och tyngste sambistan. Samtidigt pågår ännu vildare gatukarnevaler runt om i staden. De som drömmer om att komma upp i den stora ligan. Eller bara partajar och lever rövare. Dessutom brakar lokala galna orkestrar och grupper loss, så kallade *bandas*. Och hundratals gi-

gantiska vilda byalag och kvartersgång, så kallade *blocos*, marscherar runt i sina stadsdelar.

De för oss besökare mest kända är Banda da Ipanema och Banda da Carmen Miranda, båda i Ipanema. I Leblon är det vildingarna Banda Empurra que Pega och i Copacabana galningarna Banda da Sá Ferreira som är de mest kända. Småbarn, gamla farbröder och tanter, tonåringar och transvestiter, alla samlas kring sina bandas, och försätts i extas runt om i staden. Allt som ett slags spontant förspel till karnevalen. Stämningen blir vildare och galnare ju närmare karnevalen man kommer. Samtidigt som gatorna börjar koka börjar även festsandet i form av stora baler på nattklubbar, sportklubbar, yachtklubbar – gaybaler, rejvbaler, transbaler och inte minst den stora societetsbaler på Copacabana Palace. Den vildaste tillställningen av alla är den hos fotbollslaget Flamengo, »den svarta och röda balen«. Snygga kroppar, karismatisk överklass, socialt kompetenta gangstrar, prostituerade på högvarv och världskändisar gör då allt det vi annars möjligen läser om i något obskyrt litterärt verk.

Visst är denna underbara stad bitvis farlig. Men anledningen till att så många

vill hit, ständigt drömmer om staden, ständigt vill återvända, är ju att ingen annanstans är det så farligt roligt, så farligt mänskligt, så farligt sensuellt och så farligt vackert.

Två saker är viktiga att hålla i minnet. *Tudo bem*, som är som Brasiliens eget *ça va* och fungerar i alla lägen. Och så »tummen upp« som, tillsammans med ett leende, löser alla problem, öppnar alla dörrar. För Rio är dessutom farligt enkelt. ●

RIO I SVERIGE

LÄS

Brazil av John Updike
En roman om två unga cariocas (Riobor), Tristao och Isoldé. Han, svart och från kåkstäderna. Hon, vit överklass från city. De möts på stranden och total kärlek föds. En fängslande beskrivning av Brasilien.

SE

Guds stad
En kritikerrosad film från 2003, som tar dig till stadsdelen Cidade de Deus, Guds stad. Hit flyttade fattiga människor för att få ett drägligt liv. Men det blev inte så. Filmen följer ett gäng killar från 60- till 80-talet, i kriminalitet, droger, drömmar och frustration. *Guds stad* var Brasiliens Oscarbidrag 2003.

Central do Brazil
Dora är en före detta lärarinna som försörjer sig genom att skriva brev åt analfabeter på Rio de Janeiro centralstation. En av kunderna är en mamma med en nioårig son, Josué. Pojken längtar efter att få möta sin far som han aldrig träffat. En brasiliansk roadmovie från 1997 om två människor som dras in i en varm relation.

LYSSNA

The Girl from Ipanema – en världshit från 60-talet, framförd av Astrud Gilberto på skivan *Getz/Gilberto*. En klassiker som tar Rio rakt in i vardagsrummet.

Håkan Hellströms skiva »Det är så jag säger det« från 2002 går i sambatakt. Rytterna tog Håkan med sig hem efter en resa till Rio de Janeiro där han spenderade många galna nätter på en av stadens sambaskolor.

DANSA

En gång i månaden ligger Rio de Janeiro i Stockholm. Bar Brasil arrangerar fester till den hetaste Brasilianska musiken. Baren har ingen fast adress, men på www.barbrasil.com kan man ta reda på var de befinner sig närmast. I februari/mars varje år ordnar de dessutom Skandinavien's största inomhuskarneval.

DRICK

Caipirinha
6 cl cachaca, 1/2 lime i klyfter
1-2 cl sockerlag
Pressa limen i glaset med sockerlag, håll i spriten och fyll på med krossad is. Cachaca är ett destillat som görs av socker-rör, med en doft som mörk rom.

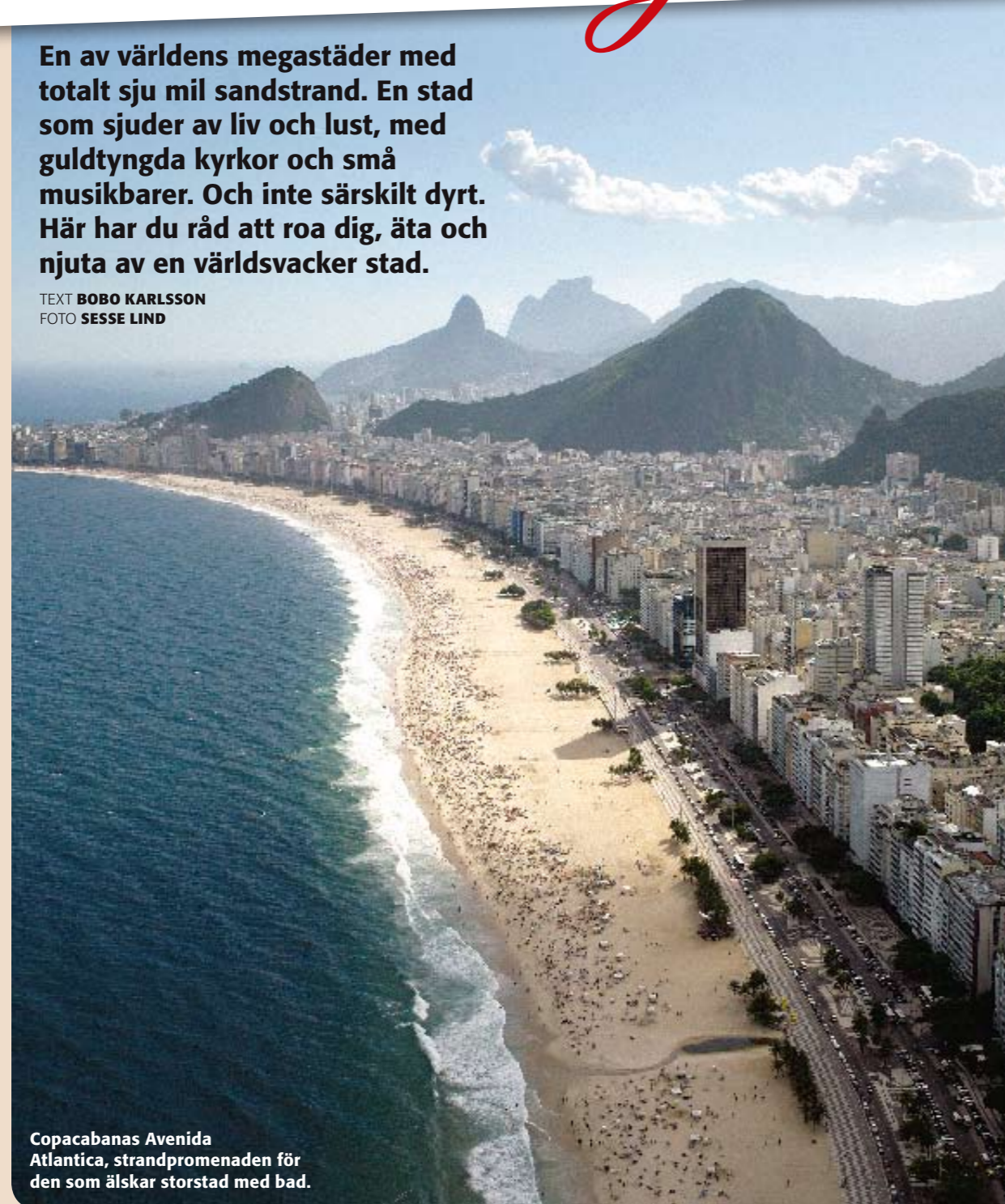
/Red

RIO DE JANEIRO

guide

En av världens megastäder med totalt sju mil sandstrand. En stad som sjuder av liv och lust, med guldtyngda kyrkor och små musikbarer. Och inte särskilt dyrt. Här har du råd att roa dig, äta och njuta av en världsvacker stad.

TEXT BOBO KARLSSON
FOTO SESSE LIND

Copacabanas Avenida Atlântica, strandpromenaden för den som älskar storstad med bad.

STRÄNDER

Att vara på stranden i Rio är motsvarigheten till att hänga på kafé i Paris eller gå till torget i en mindre stad. Här träffas man, skvallrar, flirtar, pratar politik, raggat, sportar, visar upp sig, sparkar boll, joggar före jobbet, surfar efter skolan...

Stränderna är indelade i distrikt efter badvaktstornen: Posto 1, 2 och så vidare.

COPACABANA. Leme är den del av Copacabana som är närmast klipporna, med ungdomar som dyker, familjeliv. Rakt utanför lyxhotellet Copacabana Palace är det mest förortsungdom (närmast tunnelbanan), plus ett bitvis uppseendeväckande transvestitliv. Närmast Ipanema vid Posto 6 är den mest romantiserade, liberala, »sanna« delen av Copacabana och lugnaste vattnet.

IPANEMA. Första delen av Ipanema kallas Arpoador och är surfingstrand – grabbigt, tonårigt, trendigt. Rakt utanför gaygatan Rua Farme de Armoedo är den stora gaybeachen, tydligt markerad med regnbågsflaggor. Direkt efter det finns ett kluster av vänsterintellektuella som vid badvaktstornet Posto 9 övergår till »det

vackra folket« och extremen av »flickan från Ipanema«, senaste bikinimodet etc. Snobberiet är som högst vid »Nio och en halv«, alltså mellan Posto 9 och 10. Vid Anibal de Mendonça är muskeltränande och beachvolley som intensivast. Så här fortsätter det i all oändlighet.

BARRA DA TIJUCA. Många bilburna beger sig till den lugnare, renare stranden i Barra da Tijuca (ett nybyggt »Rios Miami« med miljoner invånare), där kiosken Pepe och Posto 2 anses som mest cool och sexigt. Barras strand är tre gånger så lång som Copacabana.

PRAINHA OCH GRUMARI. Många surfare är förstas ännu längre bort – ända vid Prainha och Grumari – dit man kan ta sig med specialbussar.

PRAIA DA MACUMBA. Strandkonnässörer pratar just nu som varmest om det lite otillgängliga Praia da Macumba.

STARK VARNING: Drunkningsolyckorna är många vid Copacabana och Ipanema på grund av starka underströmmar,

man sugt ut och kan inte simma tillbaka. Det gäller att hålla sig innanför de stora vågorna. Bara surfarna med sina »räddningsplankor« är där ute. Posto 6 är »snällast« på Copacabana.

Ronaldinhos hemmaarena.

Stads promenad i kropparnas stad.

De dallrande timmarna vid solnedgången, som vackrast vid Ipanema.

SE OCH GÖRA

Vi nordbor bör inte vistas mer än någon timme i solen, om ens det i början. Men det kan också regna här i tropikernas metropol, och då finns annat än stranden att sysselsätta sig med.

JESUS. Vill man bara göra en enda turistkliché måste det bli *Cristo Redentor* högst uppe på Corcovado. Det lilla tåget från Cosme Velho, i sig en fantastisk 4-kilometersfärd upp genom prunkande djungelgrönska, har trafikerat sträckan sen 1884.

SOCKERTOPPEN. *Pão de Açúcar*, den andra bergknallen, är lägre men föredras av många. Hit tar man sig från Praia Vermelha i Botafogo och minns alla James Bond-scener i linbanan. Härifrån utgår förstas även helikopterfärder.

CENTRO. Det hektiska »downtown Rio« har en stor del av de kulturella och historiska sevärdheterna. Överdådiga och bladguldsprydd *Mosteiro de São Bento* uppe på kullen alldeles bredvid sjömanstorget Praça Mauá, är en av de

äldsta och mest påkostade kyrkorna. En tidig söndagsmessa ackompanjeras dessutom av en unik georgisk kör. *Teatro Municipal*, som är starkt inspirerad av Parisoperan, är den vackraste byggnaden. *Avenida Rio Branco* invigdes 1905 som »tropikernas Champs-Élysées«. Den mest bevarade koloniala gatan är Rua Carioca.

DE GULA GAMLA SPÄRVAGNARNA. Från Arcos da Lapa går de älskade späravnarna, som hängt med på de vindlande gatorna sedan 1896, upp till konstnärliga och förföriskt charmiga *Santa Tereza*. Färjan över till andra sidan bukten. Och det tefatsliknande *Museu de Arte Contemporânea (MAC)* i Niterói, ett av Oscar Niemeyers senare mästerverk.

PARQUE NACIONAL & FLORESTA DA TIJUCA. Resterna av den kraftfulla djungel som en gång omringade Rio. Nu världens största stadspark, nio gånger större än Central Park, med floder och vattenfall, vackra vandringsleder, unika rastplatser. *Jardim Botânico*, vacker botanisk trädgård med över 5000 växter, utgör en

större del av den mycket exklusiva stadsdelen med samma namn.

MARACANÁ. Världens största fotbollsstadion fyllde nyligen 50 år. Se bästa matchen med fyrverkeri, sång och samba. Kanske när Flamengo spelar mot Fluminense (»Fla-Flu«-matchen), eller något av de andra stora Riola-gen. På Maracanã uppträder även de största världsartisterna.

GUIDNING I FAVELA. Lärerika och fascinerande utflykter till olika favelas i samarbete med invånarna själva. Du hamnar på marknad, i skola, på utsiktspunkter, träffar invånare, hänger på bar, vandrar i vindlande gränder... och många fördomar krossas av kunniga guider. Marcelo Armstrong är den mest kände. www.favelatour.com.br

Maracanã, alla fotbollsälskares drömarena.

ROA SIG

Precis som dagen avrundas på en lokal bar, så kallad *botequim*, inleds ofta kvällen spontant och informellt på liknande ställen. Antingen nära bostaden eller runt hörnet från det nattställe man senare tänkt besöka. Många kommer aldrig längre, utan blir kvar på favoritbaren, beställer in smårätter, och så blev det ingen middag, ingen musik eller dans.

BELMONTE

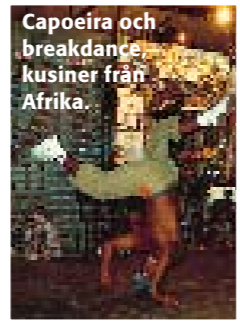
Ett av Rios just nu mest framgångsrika bar- och krogkoncept i gränslandet brasse-bistro-bar-botequim-boteco. Underbart sorl, bra mötesplats där ölen langas, smårätterna är fantastiska. Lockar alla åldrar och livsstilar till en stöjig och stimmig afton. Hörnet Domingos Ferreira/Bolívar, Copacabana och hörnet Praia do Flamengo/Tucumã, Flamengo. Filialer finns i Ipanema, Leblon, Jardim Botânico och Lapa.

DEVASSA

För det unga hipa gardet på öl- och ragghumör, och uppladdning inför den ljuva natten. Devassa sprider sig som en löpeld över stan, bl a till Flamengo, Jardim Botânico, Barra och Niterói. Nyöppnad är den i Ipanema på Rua Farme de Armoedo. Just denna Leblonbar är kanske det bästa stället att nätverka vidare ut i natten mot Bombar, Melt, Baronetti och andra sena adresser. Avenida General Martin 1241, Leblon
Tel +55 21 7893 2429

BRASEIRO DA GÁVEA

Ett vilt charmigt »brassebraserie« vid ett kluster av trevliga barer, snett mot musikhaket Hipódromo. Vid denna mötesplats, Baixo Gávea, är söndagskvällarna ett måste; gatan och alla korsningar fylls av

Capoeira och breakdance, kusiner från Afrika.

Favela, slumkvarteren, har ofta den bästa utsikten.

ungdomar i en blandning av det bohemska och busigt borgerliga, nära universitetet i fina kvarter.

Prça Santos Dumont 116, Gávea
Tel +55 21 2239 7494

LAPA NÖJESKVARTER

Rio har ett stenhårt nöjesdistrikt, stans eget sjaskiga gamla Pigalle, som de senaste åren levt upp och nu lockar allt från medelklass, clubkids, turister, transvestiter, hiphoppare, allmänna galningar ...

Bege dig till stora gatan Mem de Sá vid Largo da Lapa, missa inte gatstumpen Joaquim Silva. Några av ca 30 ställen sida vid sida är Carioca da Gema, Clube dos Democráticos, Fundação Progresso, Även gamla krogar som Nova Capela har sin renässans. Några hundra meter bort är många favorit Rio Scenarium. Bland balkonger, gamla hissar, barer, matsal i en antikvitetsbutik i olika våningsplan, dansar en publik i alla åldrar och ur olika samhällsgrupper. Rua do Lavradio 20, Lapa/Centro
Tel +55 21 3852 5516

SAMBASKOLORNA

I november, december, januari, februari finns det inget som går upp mot de officiella träningspassen på Rios stora sambaskolor. Salgueiro anses som en av de roligaste, vildaste och säkraste.

En taxi från Ipanema/Copacabana kostar ca 70-80 kr till Tijuca (Quadra do Salgueiro) på andra sidan bergen och tunnlarna. Entrén kan vara runt 25 kronor tidig höst och upp till 100-lappen nära karnevalen. Inget bråk, ingen fylla, inga stölder – bara glädje, musik, dans.

Man åker till sambaskolorna och deltar i träningen. Alla sjunger sin låt om och om igen, dansar, dansar. Femtusen personer ska kunna allting utan till när väl det är dags för karnevalen.

Alla hotellreceptioner och svenska resebyråer har utflykter till sambaskolor.

WARNING: Hälften av alla som varit på sambaskolor återkommer varje år – och försöker flytta hit. Alternativa skolor är klassiska mytomspunna Mangueira, den mest välorganiserade och mäktigaste. Och nya heta skolan i Rocinha, den största favelan närmast hotellen i Ipanema och Leblon.

KARNEVALEN 2007 är dygnet runt lördag-tisdag den 17-20 februari. Sista dagen är alltid Fettsdagen (Mardi Gras) dagen före Askonsdagen. Stenhård uppvärmning och partajande hela januari-februari. »Carne val« betyder »farväl kött«. Ursprungligen gäller att fasta fram till påsken.

UTFLYKTER

Rio är givande nog för en hel semester, för den som vill finns kortare utflykter till Rios exotiska omgivningar.

COSTA VERDE, den gröna kusten, är den vackra kusten sydväst om Rio. Här i Baía Sepetiba kryssar man till olika öde öar, badar, dyker, åter färsk grillad fisk och hittar sitt eget paradiset.

UTANFÖR ANGRA finns många av de mest paradiska hotellen. Härifrån går färjan till den bilfria paradisen Ilha Grande – med många enkla värdshus, så kallade *pousadas*. Lite längre bort ligger den ursprungliga hamnstaden, där guldet upptäcktes i Brasilien på 1600-talet, Parati. Gränder, hus och kyrkor är nu pietetsfullt rustade. Charmiga kolonialhotell och ett livligt krogliv. Runt om Parati finns dussinnet mer eller mindre otillgängliga paradisstränder.

COSTA DO SOL, solkusten. *Búzios* är den heta strandpärlan några timmar nordväst om Rio – ofta kallad Rios Saint-Tropez. Den blev precis som sin franska motsvarighet lanserad av Brigitte Bardot och alla rika som här ville leka fattiga på 60-talet. I dag många bra hotell och fräckare värdshus, filialer till de hipa krogarna i Rio – och de 25 underbara stränderna.

BERGEN, bort från havet. Bortskämda med sommarvärme året runt och stränderna inne i stan, lockas inte alla av strandparadisen. I stället beger man sig upp i bergen, när det blir som varmast nere i stan. Främst har de rika, många intellektuella och unga neo-hippies och halsofreaks valt de vackra bergen.

TA SIG RUNT

PROMENERA. Självfallet tar många tidiga morgonpromenader i vattenbrynet eller sena eftermiddagspromenader längs Copacabanas berömda strandtrottoar, för att beskåda fotbollen och familjelivet.

Solnedgången vid Ipanema när den är perfekt applåderas av alla på stranden. Bakom Ipanema, runt den lilla insjön och stadsdelen Lagoa, promenerar och joggar en stor del av den övre medelklassen.

Rio har dessutom blivit en cykelstad. Det finns en tydligt utstakad cykelbana längs hela strandremsan.

TAXI. De gröngula taxibilarna blir som trofasta kompisar som hänger i klasar vid en liten station nära hotellet. Alla taxichaufförer är fanatiskt hängivna ett fotbollslag och en sambaskola och har ofta en cd-spelare med favoritmusik. Alla krogar fixar förstäs en bil till dörren om man säger till. Taxi finns precis överallt och alla tider på dygnet.

LIMOUSIN. Vid de bättre hotellen hänger oftast ett knippe bilar med privata chaufförer. Med dem kan man göra upp halvdags- och heldagspriser, färd till stränder utanför stan, Jesusstatyn etc. Var alltid litet tveksam, skämta och säg att »då tar jag bussen« – så kan priset snabbt halveras.

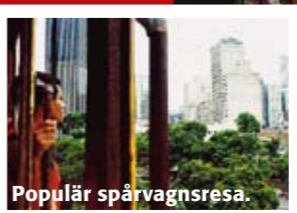
HYRBIL bör undvikas av den som inte själv känner sig som formel 1-föraren Fittipaldi – eller kan ta en livfull diskussion på portugisiska med brasilianska poliser.

BUSSAR. I Rio har alla taxibolag samma priser. I stället tycks bussnätet avreglerat och det vimlar av bolag, bussfärger, bussstorlekar, gamla och trasiga, nya och luftkonditionerade etc. Systemet är nästan obegripligt, men fråga dig fram. Folk hjälper gärna till. Buss är ett enkelt och billigt sätt att ta sig mellan olika stadsdelar för cirka 6-7 kronor.

LUFTKONDITIONERADE SNABBUSSAR märkta »Metro« går från Leblon och Ipanema till Siqueira Campos, närmaste tunnelbanestationen i Copacabana.

TUNNELBANAN. Från Copacabana kan man ta den moderna, punktliga, rena och helt säkra tunnelbanan mot Botafogo, Flamengo, Centro och fotbollsstadion Maracana. Tunnelbanan är ett par kronor dyrare än bussarna och betraktas därför som exklusivare.

HELIKOPTER. Rio är som gjort för att man ska bli mäktigt imponerad av en kort rundtur över stränder, bergsknallar, slum och sevärheter. De med tjocka plånböcker och hög stressfaktor väljer ofta även helikopter till flygplatser, öar i skärgården eller innebadorter runt om staden.

Populär spårvagnsresa.

SHOPPA

RUA VISCONTE DE PIRAJÁ, det stora shoppingströget genom Ipanema. Kolla tvärgator som Rua Garcia d'Avila och Rua Maria Quitéria. Fräckt elegant surfingmode hittar du på Osklen.

PÅ FORUM IPANEMA finns det lokala utbudet av varumärken och det senaste, som bikini och tanga på Salinas och Blue Man.

LIVRARIA DA TRAVESSA, på Visconde de Pirajá 572, den smartaste och snyggaste av alla de nya bokhandlarna. Mitt i ligger B1, en av de hetaste små bistroerna i stan.

MODERN SOUND, på Rua Barata Ribeiro 502, i Copacabana. Elegant och tuff musikaffär bevarad i gammaldags stil med största urvalet brasiliansk musik. Även här finns en bistro och kända band.

RIO SUL SHOPPING. Det stora shoppingcentrat i Botafogo med 450 kända butiker ligger bäst till vid tunneln från Copacabana.

FASHION MALL. De mest exklusiva mode-

butikerna i den mest prestigefyllda förorten. Club Chocolate är Rios elegantaste. Många ledande krogar.

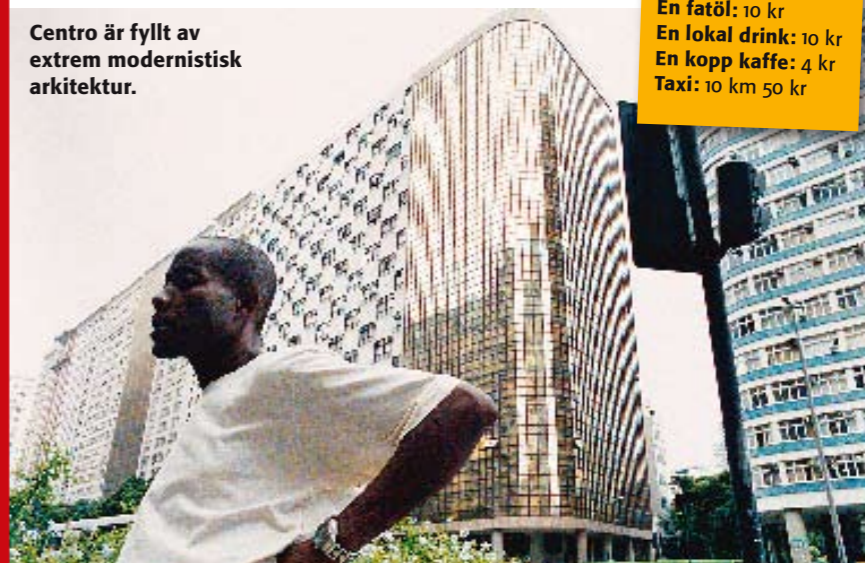
SAARA (SAHARA). Sida vid sida har detta varit centrum för arabiska och judiska billiga butiker. Rua da Alfândega, Rua de Buenos Aires och angränsande gator är numera även starkt koreanska, extremfynd av märkeskopior.

MARKNADER

FEIRA HIPPIE DE IPANEMA, hippiemarknaden på söndagar, lever sedan 60-talet på Praça General Osório.

FEIRA DO RIO ANTIGO. Första lördagen i månaden fylls vackra Rua do Lavradio, mellan Lapa och Centro, med möbler, mattor, målningar. Vissa butiker blir barer och musikklubbar, en hundraårig tradition.

PRISKOLL
En fatöl: 10 kr
En lokal drink: 10 kr
En kopp kaffe: 4 kr
Taxi: 10 km 50 kr

Centro är fyllt av extrem modernistisk arkitektur.

Ipanema och Leblon är fyllda med ljuvliga intellektuella oaser.

ÄTA & DRICKA

ACADEMIA DA CACHACA

Det lokala sockerrörsbrännvinet, Cachaça, finns överallt. Här på spritakademien, som baren direktöversatt heter, finns hundratals märkesnamn från de olika delstaterna. Är man djärv kör man snapsvarianten, *pinga*, är man traditionalist blir det *caipirinha de limão*. Vill man att den tropiska fruktsmaken ska överrösta spriten finns inget godare än en *batida de maracujá* (cachaça och passionsfrukt).
Rua Conde Bernadotte 26, Leblon
Tel +55 21 2239 1542.

BAR DO MINEIRO

Uppe på kullen i Santa Teresa, konstnärskvarteren, ca 100 meter från torget Largo de Guimarães, ligger den tuffa baren-bistron-botequimen med sitt typiska kök från grannstaten Minas Gerais. Bra ställe att njuta av lördagens obligatoriska *feijoada*, nationalrätten (90 kr för två). Underbara är de exotiska smårätterna, *petiscos*, *pasteis*, 12–18 små saker på ett fat att dela på för ca 50 kr. Öppet till 02–03 på natten. Granne i kvarteren är fräscha fiskkrogen Sobrenatural, och en bit upp i bergen Aprazível, på gatan med samma namn. Charmören med stans vackraste utsikt.
Rua Paschoal Carlos Magno 99
Santa Teresa
Tel +55 21 2221 9227

PORCÃO IPANEMA

Folkligt, festligt, fullspikat, som en tysk ölhall. *Porcão* betyder gris och är en av de mest framgångsrika köttkrogarna. I ett vimmel av långbord med familjer, kompisgäng, företag, fotbollsstjärnor och tv-kändisar serveras kött à la *churrascaria*. Dussinet servitörer cirkulerar med spett fyllda av små korvar, biffr, rostbiff, kyckling, lamm, kotlett etc. Ett enormt bord med en sushi- och salladsbuffé får vilken FinlaÅndsbat som helst att blekna. Dessutom dessertvagn. Och alltihop för ca 200 kr.
Rua Barão da Torre 218, Ipanema
Tel +55 21 2522 0999

SIRI MOLE & CIA

En älskad, riktig brasilianare. Mustiga afrikanska fiskgrytor från delstaten Bahia. Välj gryta med krabba, räkor, kokt vit fisk – eller en blandning. Priset, ca 250 kr, delas av minst två. Lördagar brunchbuffé, ca 140 kr, kl 12–17. Ligger på gatstumpen som förbinds Copacabana & Ipanema.
Rua Francisco Otaviano, Copacabana
Tel +55 21 2267 0894

GAROTA DE IPANEMA

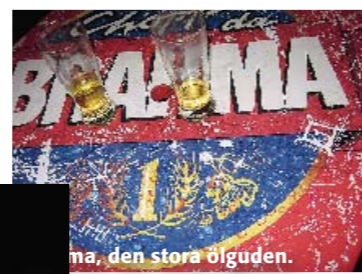
Ett måste för den som är första gången i Rio. Mycket turister, men halva Ipanema går här regelbundet och njuter av stojet och stöket. Den goda kalla ölen, ett rappt och schyst käk, fräsande små bifffbitar

DET ALLRA ALLRA BÄSTA

Varje år röstas det i tidningarna om vem som är bäst i stan. Esplanada Grill anses nästan alltid ha det godaste köttet. Gero är den sprättigt perfekta italienaren som lockar societeten. Olympe, med sin Claude Troisgros, fransosen som oftast vinner. Sushi Leblon är bästa japanen på Rua Dias Ferreira där även den bästa modernisten Carlota, liksom de fräschaste salladerna hos Celeiro, finns. Bästa genuina brasilianaren blir nästan alltid Yorubá. Roberta Sudbrack är den experimentella nya kvinnliga kocken och krögaren. Och de stora elefanterna sitter kvar hos gamla portugisen Antiquarius. Alla hotellreceptioner har adresser, kan beställa bord och taxi.

med lök, pizzor, kycklingbollar och torsk-bollar. Roligast och gapigast en lördag efter stranden, blöta och barfota i badbrallor och bikini.

Rua Vinicius Moraes 49, Ipanema
Tel +55 21 2523 3787

ma, den stora ölguden.

kusin. Finns på lokala barer, *botequims*, som Belmonte, Informal, Manoel & Joaquim.

Sanduiche. Brasilianarna är smått fanatiska på smörgåsar. Vanlig lokal variant är *beirutis* i olika varianter eller *sanduiche natural*.

Caipirinha. Lokal dryck på sockerrörsprit, lime, socker och is.

Chope. Kall fatöl i litet glas med mycket skum. Alla kan diskutera o *melhor chope*, bästa fatölen, lika engagerat som fotboll.

Sucos. Nypressad juice från 10–15 olika frukter i nästan varje gathörn, upp till 40–50 exotiska varianter, plus blandningar. Mest kända i Ipanema och Leblon är Juice Co, Bibi Sucos, Polis Sucos, Big Nectar...

Guaraná. Lokal läskedryck som utmanar Coca-Cola. Gjord på frukten från Amazonas.

beque-kultur med grillspett à la cowboy-staterna i södra Brasilien.

Bolinhos. Små bollar fyllda av kyckling, räkor, kött, palmhjärtan. Dessa smårätter, *petiscos*, äts som tapas. Mångas favorit är *kibe*, en libanesisk

LOKALA SPECIALITETER

Feijoada. Grytan, slavrätten, som blev nationalrätt. Olika köttiga saker dolda i svarta bönor. Serveras oftast onsdag och lördag. På lilla Casa da Feijoada eller den

ultimata lyxen på Caesar Park.

Moqueca. God afrikansk fisk- eller skaldjursgryta från Bahia med kokosmjölk, bananpuré och mycket hemligt, blandat med kärlek.

Churrasco. Lokal stark bar-

BO

Rio kryllar av hotell i alla prisklasser. För 400–600 kr bor man rent och snyggt inkl frukost två kvarter från stranden. Runt nyår och karnevalen höjs priserna kraftigt. »Ocean view« kan kosta 200–300 kr extra. I receptionen anges ofta orealistiska priser. På internet utlovas specialerbjudanden, kliv in eller ring och per blir priset ännu lägre. Frukostarna är generösa med nypressad juice, tropisk frukt plus allt från stroganoffkorv till tårta. I konstnärsstadsdelen Santa Teresa har världshuskulturen, *pousadas*, utvecklat i gamla patriciervillor. I Ipanema finns flera vandrarhem.

RIO INTERNACIONAL HOTEL

Supermodern skandinavisk favorit på stranden nära Copacabana Palace. Alla

Sommarstugan ligger flera trappor upp.

rum med balkong. Välj havsutsikt så kan Rio inte bli bättre. Varning; ett *red light district* ligger tre, fyra kvarter bort och de trista kvarteren bakom har föga att erbjuda. Men hotellet, stranden och takpoolen är många dröm.
Avenida Atlantica 1500, Copacabana
Tel +55 21 2546 8000
www.riointernacional.com.br
Dubbelrum från ca 800 kr.

HOTEL SAN MARCO

Enkelt, rent och pryddigt. Två kvarter från stranden på den stora shoppinggatan. Ett vimmel av småbutiker, krogar och barer på alla gator och torg runt om. Anses som ett av de bästa fynden i stan. En bit bort Hotel Vermont, romantiserat via Lisa Nilssons nya cd.
Rua Visconde de Pirajá 524, Ipanema
Tel +55 21 2540 5032
www.sanmarcohotel.net
Dubbelrum från ca 500 kr.

GLORIA HOTEL

Charmigt, pondusfyllt palats nära Moderna Museet, Flamengo-parken och Centro, för den som inte kommer för stranden. Litterär stämning vid skuggig pool. Fem minuter från inrikesflyget.
Rua do Russel 632, Gloria
Tel +55 21 2555 7272
Dubbelrum från ca 890 kr.

MARINA PALACE + MARINA ALL SUITES

Kanske enda hotellet med lite »inne«- och »boutique«-status. Här hamnar ofta gräddan av modeller, designers, arkitek-

Stad och natur, sida vid sida.

ter. Rätt krogar och shopping på gångavstånd.
Avenida Delfim Moreira 696, Leblon
Tel +55 21 2540 5212
www.marinaallsuites.com.br
Dubbelrum från 2 000 kr, ofta med stark prutmån.

SOL IPANEMA

En klassisk charmör mitt på Ipanema. Det vackra folket utanför fönstret och det lyxigaste hotellet, Caesar Park, alldeles bredvid. Pool på taket. Alla livliga krogar och barer ett par kvarter bakom.
Avenida Vieira Souto 320, Ipanema
Tel +55 21 2525 8484
www.solipanema.com.br
Dubbelrum ca 1 000 kr.

ORLA COPACABANA

Med promenadavstånd till Ipanema. Från de rätta rummen och poolen på taket har man den oslagbara utsikten över hela den magiska stranden.
Avenida Atlantica 4122, Copacabana
Tel +55 21 2525 2425
www.orlahotel.com.br
Dubbelrum från ca 800 kr.

BASFAKTA

Så tar du dig hit: Många rebebyråer har egna Riopaket kopplat till reguljärflyg. Stort kunnande finns hos Brasilienspecialisten, Big Travel, Brazil Travel, Incatours, Jambo Tours och Net Travel Service. Även MyTravel och Sembo satsar hårt på Rio. Det finns ingen driektcharter, men de stora researrangörerna har kombinationsresor med en badvecka och en vecka i Rio.
Prisexempel: Arlanda–Rio med mellanlandning i Paris 9 500 kronor tur & retur.
Flygbolag: Air France, portugisiska TAP och brasilianska TAM flyger direkt. De flesta andra via São Paulo. Priset kan skilja tusentals kronor beroende på klass och tidpunkt.
Flygtid: Ca 12 tim, avgång sen kväll från alla europeiska

storflygplatser. TAP är dagflyg med övernattnig i Lissabon.
Tidsskillnad: –3–5 tim beroende på tid på året.
Transfer: Taxi/limo fast pris till stan ca 250 kr, 30 min.
Folkmängd: Staden Rio de Janeiro ca 6 milj invånare, med förorter 10 milj.
Språk: Portugisiska, starkt uppblandad med afrikanska och indianska ord, framför allt på frukt, fisk, maträtter. Spanska hyfsat. Mycket få talar engelska.
Säsöng: Sol och värme året runt. Vinter (juni–aug) är ungefär som den svenska sommaren. Högsommaren sammanfaller med jul, nyår och karnevalen. Det är semester i Brasilien, Argentina, Chile, så boka i tid om du väljer högsäsöng – med högre priser.
Valuta: Reais. 1 BRL = 3,60 SEK.

Bankomat: Kan vara stängda kl 22–06 av säkerhetsskäl.
Övrigt: Rio anses som världens vänligaste stad, men den kan plötsligt bli obehaglig eller småfarlig, främst på grund av väskryckning och tjuveri. Gå aldrig runt med dyra klockor, kameror etc. Undvik de populära små ryggsäckarna, tjuvar tror att de innehåller värdesaker. De flesta som råkat riktigt illa ut har vägrat släppa sin kamera eller väska. Förövaren är ofta ung och rädd, men pistol- eller knivbeväpnad, och slår till blixtnabbt om något går snett ur hans perspektiv. Gå till stranden med en struntsumma, lite dryck och tilltugg. I mörkret är det taxi som gäller, så fort man lämnar livliga kvarter.
Information: www.brazil.org.uk. Brasilianska ambassaden, tel 08-545 163 13.

1. Copacabana
2. Ipanema
3. Centro
4. Maracana
5. Jardim Botânico
6. Barra da Tijuca
7. Botafogo
8. Corcovado
9. Parque Nacional & Floresta da Tijuca
10. Catedral Metropolitana
11. Museu Nacional

